

IDENTIFICACIÓ DE CASOS DE TRÀFIC AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	2
EL CONTEXT DE L'EXPLOTACIÓ SEXUAL	4
ELS CASOS DE TFES A PALMA	5
1. Identificació de casos TFES.....	5
2. Perfil sociodemogràfic de les víctimes	6
2.1. Identitat de gènere.....	6
2.2. Edat	7
2.3. Nivell educatiu.....	8
2.4. Nacionalitat	8
3. Situació administrativa i cobertures	11
3.1. Situació administrativa.....	11
3.2. Cobertura sanitària	11
4. Els entorns d'exploració sexual	12
5. Anàlisi de variables sociofamiliars.....	13
5.1. Modalitat residencial	13
5.2. Coexistència d'espais	14
5.3. Xarxa de suport personal	14
5.4. Responsabilitats familiars	15
CONCLUSIONS	16

PRESENTACIÓ

El tràfic amb fins d'exploració sexual (TFES) és un greu delicte que atempta contra drets fonamentals com el dret a la llibertat, a la dignitat o a la integritat; és una forma d'esclavitud que converteix les persones en una simple mercaderia i una problemàtica mundial que ha adquirit preocupants dimensions al nostre territori.

El TFES afecta principalment les dones i està intrínsecament relacionat amb la feminització de la pobresa i amb la posició de subordinació de les dones en la societat. Cal ressenyar que la compra i l'exploració del cos de les dones és una de les formes de violència masculista més esteses i tolerades socialment, i aquesta realitat és indissociable del TFES. Tal com analitzen Meneses-Falcón i Urío¹, els estudis més seriosos i confiables estimen que entre el 10% i el 30% de les persones en prostitució serien víctimes de tràfic.

La situació de desprotecció, discriminació social i vulnerabilitat que en general pateixen les persones prostituïdes, s'agreuja enormement en el cas de les víctimes de TFES, atès que viuen experiències traumàtiques en ser comercialitzades i explotades sexualment, que afecten profundament les seves vides.

L'any 2000, en la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional, s'establí el Protocol de Palerm amb l'objectiu de prevenir, reprimir i sancionar el tràfic d'éssers humans, especialment de dones i infants. En el dit document es recull la primera definició sobre el tràfic de persones consensuada internacionalment i assentada sobre un marc legal comunament acceptat. L'Estat espanyol el va signar i ratificar, i entrà en vigor el 25 de desembre de 2003. D'acord amb la definició que es va establir podem dir que el TFES és:

“El reclutament, el transport, l'acolliment o la recepció d'una persona per mitjà d'amenaça, ús de la força, coacció, frau, engany, abús de poder o de situacions de vulnerabilitat; o bé mitjançant pagament o benefici econòmic en l'obtenció del consentiment d'una tercera persona perquè cedeixi el control previ sobre la víctima, amb el propòsit de la seva explotació sexual.”

A nivell autonòmic, el 2019 l'Institut Balear de la Dona aprovà un Pla per a la lluita contra el tràfic de dones i nines amb fins d'exploració sexual² per a treballar la prevenció, la intervenció i la sensibilització envers el TFES, així com per a garantir l'efectiva protecció, recuperació i integració social, psicològica i laboral de les dones i de les nines víctimes.

¹ 2021. Carmen Meneses-Falcón y Santiago Urío. *La trata con fines de explotación sexual en España: ¿Se ajustan las estimaciones a la realidad?* REIS. Accessible a <https://reis.cis.es>

² El Pla autonòmic de lluita contra el TFES de dones i nines 2019-2020 es pot consultar al web del Govern de les Illes Balears, a l'enllaç <https://bit.ly/3bb6WlQ>

Des de l'àmbit local, l'Ajuntament de Palma, que des de fa més d'una dècada promou l'atenció a persones en prostitució, va constatar situacions de tràfic al municipi i decidí començar a identificar i dimensionar la problemàtica. L'any 2019 s'elabora el primer Informe d'identificació de casos de TFES.

En l'anàlisi del fenomen que es presenta en aquest Informe s'utilitzen criteris estandarditzats, molts d'aquests consensuats a nivell nacional. Els casos estudiats segueixen una pauta metodològica comuna amb una categorització segons el nivell d'identificació, que inclou les següents possibles situacions:

- *No s'identifica*: no s'observen indicis suficients que facin pensar que es tracta d'una víctima de TFES. Això tan sols indica que no s'ha pogut constatar, encara que és possible que algunes persones comptabilitzades dins aquesta categoria en siguin víctimes.
- *Indicis*: la persona en situació de prostitució no ha verbalitzat de forma directa l'existència d'una situació de TFES ni ha interposat denúncia però, tot i que no n'hi ha una certesa, s'evidencien elements que indiquen que pot tractar-se d'una víctima de TFES. La detecció es regeix per una llista d'indicis estructurada d'acord amb els indicadors del Pla autonòmic de lluita contra el TFES i la Guia de criteris d'actuació contra el tràfic del Poder Judicial espanyol.
- *Detectada*: en el procés d'atenció es posa de manifest, i la persona així ho verbalitza, que existeix una situació de TFES, però no ha interposat denúncia.
- *Identificada*: la víctima de tràfic amb fins d'explotació sexual ha interposat una denúncia per aquesta situació.

D'acord amb les consideracions descrites es dimensiona i quantifica la problemàtica presentant les dades desagregades per categoria. S'aprofundeix en el fenomen considerant específicament els casos en què es dona una situació de TFES, sigui perquè s'ha identificat, detectat, o perquè s'han evidenciat indicis de tràfic. L'Informe, a més, presenta una anàlisi descriptiva de la víctimes de TFES valorant la incidència segons l'entorn de prostitució, i analitzant el col·lectiu d'acord amb alguns trets sociodemogràfics, variables sociofamiliars i la seva situació administrativa.

En aquest Informe, i a diferència dels dos anteriors, l'univers d'anàlisi, el constitueixen exclusivament les persones en prostitució amb les quals s'ha treballat de manera continuada. La praxi acumulada i els diversos estudis sobre el tema ens diuen que una atenció més intensa i recurrent, com la que es dona en aquests casos, ofereix informació més fiable i veraç envers la detecció de víctimes de tràfic, ja que les relacions més pròximes entre la persona i els/les professionals faciliten l'abordatge i la identificació d'aquestes situacions.

EL CONTEXT DE L'EXPLOTACIÓ SEXUAL

Espanya és un dels principals països de destinació i trànsit de víctimes de TFES a Europa, així consta en el primer informe sobre tràfic de persones a nivell mundial que realitzà l'Oficina sobre Droga i Delicte de Nacions Unides, i un dels cinc països europeus dels quals procedeixen major nombre de traficants³. I no només hi ha espanyols proxenetes i traficants de persones, sinó principalment hi ha consumidors de prostitució.

L'alta demanda de prostitució fa que el tràfic amb fins d'explotació sexual es converteixi en una activitat molt rendible per als explotadors i que sigui, avui, un dels tres negocis il·lícits més lucratiu juntament amb el tràfic de drogues i el d'armes.

La prostitució i el tràfic estan profundament travessats per la desigualtat entre homes i dones. S'estima que el 99,7%⁴ de persones que consumeixen prostitució són homes, i el 90% de persones prostituïdes són dones.

Al nostre país, al voltant d'un terç dels homes, el 32,1%, va reconèixer haver consumit prostitució l'última vegada que el Centre de Recerques Sociològiques (CIS) va preguntar pel consum de prostitució (en 2008). En el cas de les dones, no arriba al 0,2%.

L'enquesta més recent a nivell nacional sobre consum de prostitució la va realitzar el INJUVE per a l'Informe Joventut a Espanya 2020⁵. Les xifres preocupen i posen de manifest que aquest consum lluny de reduir-se en certa mesura es manté, ja que el 10,6% dels joves d'entre 15 i 29 anys va reconèixer haver consumit prostitució.

Al 2020, l'IBDona amb la col·laboració de la UIB va fer un estudi en profunditat en el que s'analitzà el sistema prostitucional a les Balears⁶. En aquesta investigació es va estimar el número total de "clients" o "prostituïdors" que se situa a la nostra comunitat entre 90.000 i 100.000 cada any. Seguint els càlculs de l'estudi podem fer una aproximació del número de prostituïdors a Palma que, entre residents permanents, temporals i turistes, es situaria entorn dels 60.000 clients.

En termes de negoci, l'estudi calcula que a les Balears el volum anual del sistema prostitucional supera els 70 milions d'euros. Això significa que a Palma, la prostitució podria moure més de 41 milions d'euros cada any.

³ Segons dades del Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO).

⁴ Dades de la Comissió Mixta dels Drets de la Dona i de la Igualtat d'Oportunitats del Congrés dels Diputats

⁵ 2020. INJUVE. *Informe juventud en España 2020*. Accessible a <http://www.injuve.es>

⁶ 2020. IBDona. *Estudi sobre prostitució, la tracta i l'explotació sexual a les Illes Balears*. Accessible a <https://www.caib.es>

ELS CASOS DE TFES A PALMA

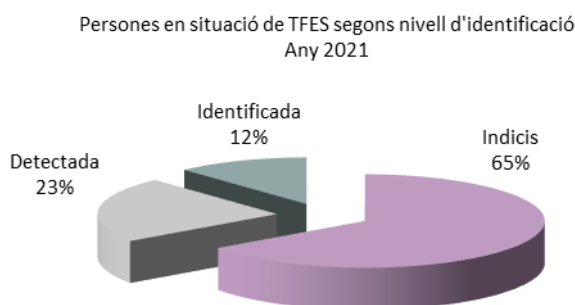
1. Identificació de casos TFES

El tipus d'atenció que des de l'Ajuntament de Palma es dona a les persones en prostitució varia en funció de la intensitat i la freqüència d'aquesta, així com del plantejament o no d'objectius de treball. En el 2021, de les 1.396 persones en prostitució que han estat ateses pels diferents serveis, el 35% va rebre una atenció puntual i en resposta a necessitats concretes. Però, en una part important de les intervencions que es realitzaren, el 65% del total, es va fer una atenció continuada establint amb la persona una vinculació.

Tal com s'especifica a la presentació d'aquest Informe, les dades analitzades a continuació prenen com a mostra i referència d'anàlisi, únicament els casos amb vinculació, que representen en termes absoluts un total de 912 persones.

Dels casos estudiats, en una part important no s'ha pogut identificar que la persona sigui víctima de TFES (en el 78%), tot i que això no significa que no ho sigui. Però en un 22% dels casos, sí s'adverteix una situació de tràfic amb fins d'explotació sexual, i se'n comptabilitzen, un total de 198 víctimes. En fer una inferència estadística, i d'acord amb les dades d'atenció total (1.396 persones), aquesta aproximació analítica ens diu que, aquest 2021, a Palma 307 dones serien víctimes de tràfic.

D'acord amb els diferents nivells d'identificació s'observa que, principalment, en el 65% dels casos identificats, la persona es considera víctima perquè se n'aprecien indicis. En un 23% de les ocasions es detecten aquestes situacions amb la verbalització i el reconeixement de la mateixa víctima (detectada). Els casos que es donen amb menor freqüència, amb el 12% d'incidència, són aquells en què la persona ha interposat una denúncia (identificada).

Si feim una comparativa evolutiva des que es disposa de dades, s'observa que la proporció de víctimes de TFES s'ha vist incrementada significativament. D'acord amb les dades recollides el 2019, el 14% de les persones en prostitució es trobava o podia trobar-se en una situació de

TFES. Al 2020 aquest percentatge va créixer fins al 18%. I el 2021, amb una proporció de TFES del 22%, la variació interanual ha suposat un increment de 4 punts percentuals; és a dir un 22% més.

Així mateix, si contrastam les dades de TFES d'altres anys únicament considerant els casos amb vinculació (mostra referencial d'aquest Informe), la proporció de víctimes de tràfic també hauria augmentat; de fet, i en sols un any, gairebé un 20%.

L'anàlisi comparativa i evolutiva ens mostra una dinàmica, l'augment en la proporció de casos de TFES comptabilitzats, i també evidencia una millora en la detecció i la identificació d'aquestes situacions, ja que augmenten els casos que es constaten amb una major fiabilitat i no tant per sospita.

D'acord amb els diferents nivells d'identificació podem observar l'increment considerable del percentatge de víctimes categoritzades com a detectades, que ha passat d'un 16% el 2020 a gairebé implicar una de cada quatre víctimes aquest 2021. També s'ha vist augmentat la proporció de víctimes que ha interposat una denúncia, la qual ha crescut en un any un 44%. Conseqüentment, s'ha reduït el percentatge de víctimes compatibilitzades només per indicis.

Situació de TFES segons nivell d'identificació. Comparativa 2020-2021		
	2020	2021
Indicis	76%	65%
Detectada	16%	23%
Identificada	8%	12%

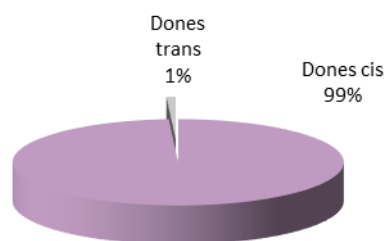
2. Perfil sociodemogràfic de les víctimes

2.1. Identitat de gènere

Com posen de manifest les dades el TFES és una problemàtica totalment feminitzada. El 2021 el 99% de les víctimes de TFES registrades són dones cis⁷; el 2020 no es va referir cap dona trans, però enguany se n'han identificades 3, l'1% del total. No hi ha hagut cap home identificat com a víctima de tràfic.

⁷ Parlam de persona cis quan existeix una correspondència entre el sexe assignat al naixement (el denominat sexe biològic) i la identitat de gènere que hom té.

Persones en situació de TFES per sexe. Any 2021

2.2. Edat

Respecte de l'edat de les víctimes, la majoria té més de 25 anys. Els grups d'edat més nombrosos són, amb un 45% d'incidència, els que van dels 25 als 34 anys, i amb un 31% els d'entre 35 i 44 anys. Les víctimes que tenen menys de 24 anys representen el 10% dels casos i, les de més de 45 anys, el 13%.

Si comparem aquesta distribució amb la que es dona a Palma en el total de persones en prostitució, s'observa que en els casos de TFES els grups d'edat més joves presenten percentatges més elevats. De fet, l'edat mitjana dels 198 casos comptabilitzats com a víctimes de TFES és de 34,6 anys, mentre que l'edat mitjana de les persones en prostitució ateses el 2021 és de 37,9 anys; és a dir, les víctimes són 3 anys més joves.

Persones en situació de TFES per grup d'edat. Any 2021		
	Xifres	%
Total	198	100%
Menor 18 anys	1	0%
18-24 anys	20	10%
25-34 anys	89	45%
35-44 anys	62	31%
45-54 anys	21	10%
55-64 anys	3	2%
65 i més anys	2	1%
Ns/Nc	0	-
Mitjana d'edat	34,6	

En fer una comparativa temporal no es troben diferències substancials, tot i que, com també passa amb les persones en prostitució que s'han atès, l'edat mitjana de les víctimes de TFES ha augmentat sensiblement. De 32,8 anys de mitjana el 2020 s'ha passat a 34,6 anys en el darrer exercici.

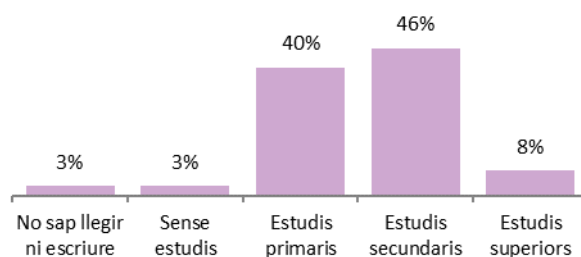
Cal apuntar que la informació d'aquesta variable fa referència a l'edat que tenen les víctimes durant l'any de referència i no es disposa d'informació de l'edat que tenien en el moment en què varen ser captades per les xarxes i sotmeses a tràfic amb fins d'explotació sexual.

2.3. Nivell educatiu

Segons les dades disponibles, el 46% de les víctimes té estudis secundaris i, un 40%, estudis primaris. El 8% afirma que té estudis universitaris i el 6% no té estudis o no sap llegir ni escriure.

Aquestes dades són força similars a les observades en el conjunt de les persones en prostitució ateses aquest 2021, tot i que, en el cas de les víctimes de TFES, el nivell educatiu general és lleugerament més baix, i la proporció de persones amb estudis secundaris és 7 punts inferior.

Persones en situació de TFES per nivell educatiu. Any 2021

En relació amb aquesta variable i les analitzades a continuació, no es disposa d'informació anterior a 2021, motiu pel qual no es fa una comparativa temporal específica.

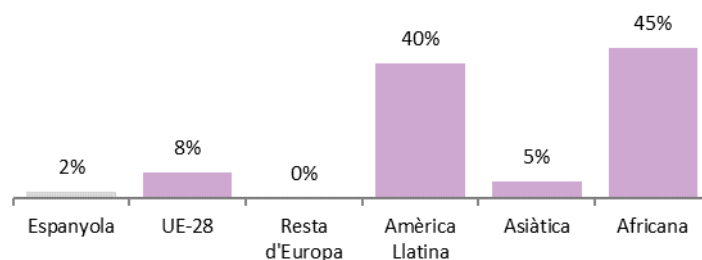
2.4. Nacionalitat

El 98% de les víctimes de tràfic té nacionalitat estrangera. Tal i com ho expressa Rosa Cobo "els homes demandants dels països occidentals busquen en la prostitució a dones racialitzades en un clar mecanisme de colonialisme sexual. Així s'evidencia en la variabilitat de les procedències de les dones explotades sexualment. En el 45% dels casos són dones africanes; en el 40%, llatinoamericanes; un 8%, europees, i el 5% de nacionalitat asiàtica. Les espanyoles representen sols un 2% del total.

Comparant la distribució anterior amb la que es dona sobre el total de persones en prostitució, s'observa que les europees i les asiàtiques presenten proporcions idèntiques i, les víctimes

llatinoamericanes, percentatges considerablement més baixos, ja que sobre el total en prostitució representen el 55% i en les situacions de TFES el 40%. En relació amb les persones africanes les dades mostren una sobrerrepresentació dins el tràfic amb fins d'exploració sexual, atès que sobre el total de persones en prostitució només representen el 21%, i entre les víctimes de TFES suposen el 45%.

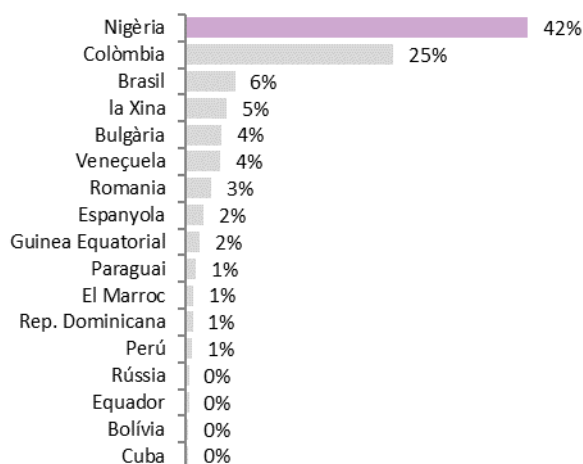
Persones en situació de TFES per nacionalitat. Any 2021

La principal diferència respecte de 2020, la trobam en les víctimes asiàtiques, que han disminuït la seva incidència en 17 punts percentuals. En el cas de les víctimes de TFES africanes, ha augmentat la seva representació en 14 punts percentuals. En aquest cas, l'increment va paral·lel a una major atenció de persones en prostitució d'una nacionalitat concreta, la nigeriana.

En desglossar les dades per països de procedència s'observa que una part important de les víctimes de TFES prové fonamentalment de 4 països: Nigèria, Colòmbia, Brasil i la Xina. Concretament, dels 198 casos estudiats, el 45% és de Nigèria, el 25% de Colòmbia, un 6% del Brasil i el 5% de la Xina.

Persones en situació de TFES per país de nacionalitat. Any 2021

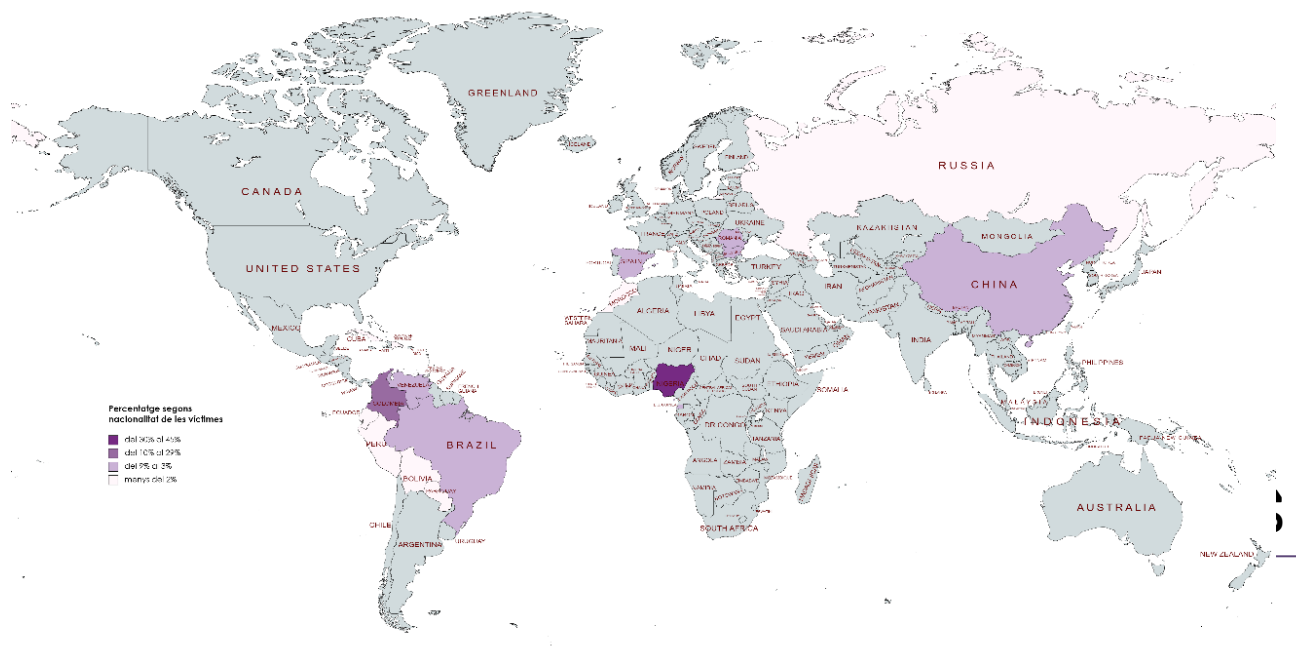

Si analitzem les dades detalladament i en xifres absolutes, en el cas de les víctimes europees s'han referit 19 casos, 9 de Bulgària, 6 de Romania i 4 d'Espanya. De les de nacionalitat llatinoamericana, s'han constatat 50 víctimes colombianes, 12 brasileres; 8 casos de Veneçuela, 3 de Paraguai i 2 de República Dominicana.

Finalment, en el cas de les africanes, fonamentalment provenen de Nigèria (83 casos), que juntament amb Guinea Equatorial, país d'origen de 4 víctimes de TFES, i el Marroc, amb 2 casos referenciats, són els tres països d'Àfrica amb víctimes de tràfic comptabilitzades. D'Àsia, només s'identifiquen víctimes de la Xina, amb un total de 10 persones.

Persones en situació de TFES per país de nacionalitat. Any 2021		
	Xifres	%
Total	198	18%
Espanya	4	2%
UE28	15	8%
Bulgària	9	4%
Romania	6	3%
Resta d'Europa	1	0%
Rússia	1	0%
Llatinoamericana	79	40%
Colòmbia	50	25%
Bolívia	1	0%
Brasil	12	6%
Paraguai	3	1%
Rep. Dominicana	2	1%
Veneçuela	8	4%
Cuba	1	0%
Perú	2	1%
Equador	1	0%
Asiàtica	10	5%
Xina	10	5%
Africana	88	45%
Nigèria	83	42%
Guinea Equatorial	4	2%
El Marroc	2	1%

Mapa dones víctimes de TFES segons nacionalitat

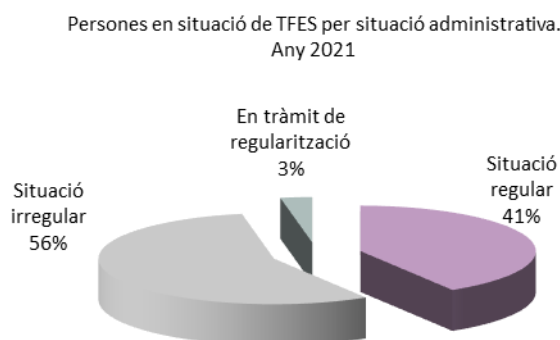

3. Situació administrativa i cobertures

3.1. Situació administrativa

Una part important de les víctimes de TFES, gairebé sis de cada deu, es troba en una situació administrativa irregular; és a dir, no en té permís de residència en el nostre país. El 3% està fent tràmits de regularització i el 41% restant està en situació regular.

En comparar aquestes xifres amb les dades referides al conjunt de les persones en prostitució, es posa de manifest que les víctimes de TFES en són més vulnerables, no sols per la seva situació d'exploració i tràfic, sinó perquè es troben en situació irregular en una major proporció, amb una diferència d'11 punts percentuals més.

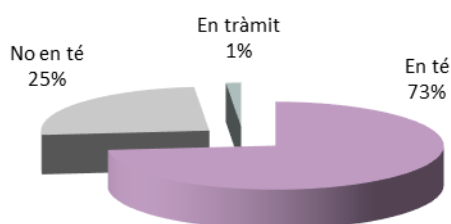

3.2. Cobertura sanitària

Tot i que a Espanya es compta amb una sanitat universal i gratuïta, a la pràctica la manca de targeta sanitària dificulta i incideix en la possibilitat de rebre una atenció primària i d'abordar els problemes de salut més enllà de les urgències.

El 2021, una de cada quatre víctimes de TFES no té targeta sanitària, proporció molt superior a la que presenta el col·lectiu de persones en prostitució, en què aquesta mancança afecta el 14%.

Persones en situació de TFES amb o sense targeta sanitària. Any 2021

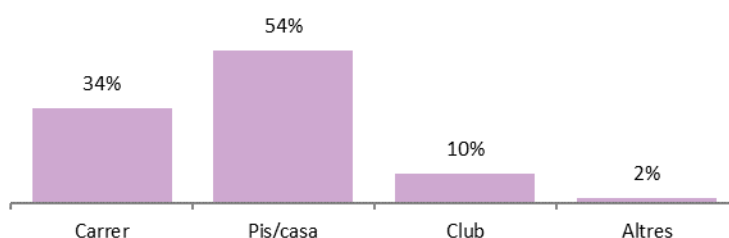
4. Els entorns d'exploració sexual

La prostitució es dona en diversos entorns amb característiques diferencials que, per a l'anàlisi i l'elaboració d'aquest Informe, es classifiquen en quatre categories: carrer, pis o casa, club i altres.

De les 198 víctimes de TFES que s'han estudiat, més de la meitat, el 53%, es troba explotada sexualment en un pis o casa; el 36%, al carrer, i el 9% en un club. Un 2% de les víctimes està en entorns classificats com a "altres", una categoria que recull circumstàncies variades, però fonamentalment fa referència als denominats "serveis amb desplaçament", que són els casos en què la víctima de TFES està obligada a desplaçar-se a la casa del "client", a un hotel o a l'espai que aquest li indica.

Aquestes proporcions per entorns són força similars a les que es donen en el conjunt de persones en situació de prostitució ateses a Palma.

Persones en situació de TFES per entorns de prostitució. Any 2021

Persones en situació de TFES per entorn de prostitució. Any 2021		
	Xifres	%
Total	198	100%

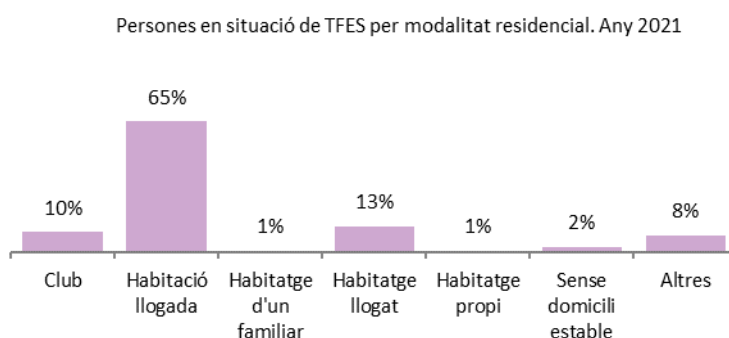
Persones en situació de TFES per entorn de prostitució. Any 2021		
	Xifres	%
Carrer	110	36%
Pis/casa	164	53%
Club	27	9%
Altres	6	2%
Ns/Nc	0	-

Tot i que el tràfic amb fins d'exploració sexual mostra una constant i tendència a situar-se en contextos tancats i deslocalitzats, i és a pisos i cases on més casos s'identifiquen, en comparar les dades de 2021 amb les de 2020, s'observa un lleuger augment en la identificació de situacions de TFES en el carrer, un 3% més. Aquesta circumstància s'explica per l'increment en més d'un 48% de dones nigerianes, les quals majoritàriament es troben en entorns de carrer i són uns dels col·lectius més exposats al TFES.

5. Anàlisi de variables sociofamiliars

5.1. Modalitat residencial

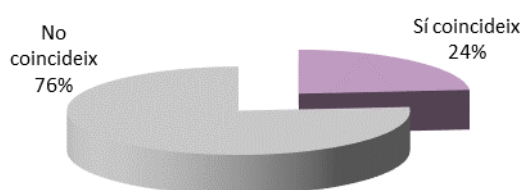
La modalitat residencial ofereix una referència de la situació vital i de vulnerabilitat en la qual es poden trobar les víctimes de TFES. El 2021, aquestes viuen principalment en una habitació llogada, el 65%; gairebé 10 punts més que el conjunt de persones en prostitució. El 13% té un habitatge llogat que, majoritàriament, comparteix amb altres persones, i un 10% de les víctimes viu en un club.

5.2. Coexistència d'espais

Tenir un entorn diferenciat per a viure permet a les dones prostituïdes disposar de més intimitat i privacitat. Per això, identificar si coincideixen el lloc de residència i el de prostitució permet visibilitzar i quantificar les situacions de major vulnerabilitat. Les dades disponibles mostren que, tot i que una part important sí que disposa d'espais diferenciats, gairebé una de cada quatre dones víctimes de TFES viu en el mateix lloc on és explotada sexualment (el 24%).

Persones en situació de TFES on el entorn de prostitució coincideix amb el lloc de residència. Any 2021

En comparació amb les dades del conjunt de persones prostituïdes les dones traficades presenten una incidència lleugerament major de coincidència d'espais, concretament 2 punts percentuals més.

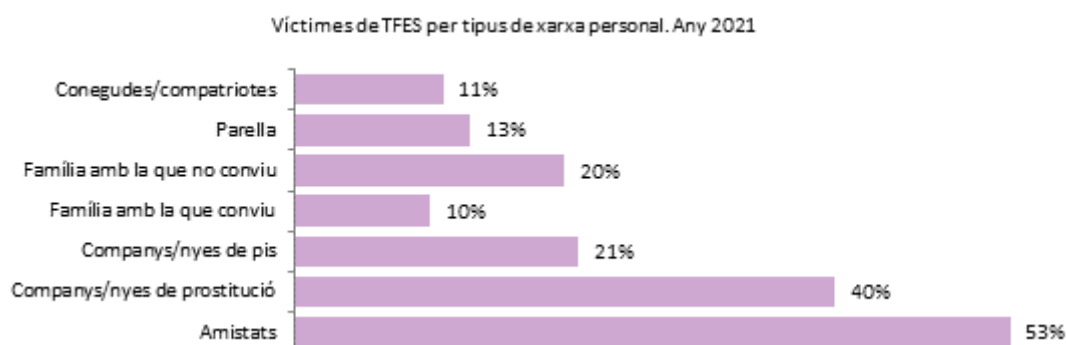
5.3. Xarxa de suport personal

La xarxa de suport personal pot ser força variada en relació amb les persones que la formen, i els vincles d'unió poden respondre a diferents motius. Obtenir informació sobre aquesta variable ens permet conèixer si les víctimes compten amb un suport social en termes d'ajuda per a resoldre problemes o fer gestions, establir relacions socials i d'afectivitat o compartir temps i activitats.

Les dades ens mostren que pràcticament totes les víctimes de TFES –el 94%– disposen de qualche tipus de xarxa personal. Malgrat tot, la fortalesa i la qualitat d'aquests vincles són molt heterogènies.

Tal com passa entre el col·lectiu en prostitució, principalment, les xarxes de suport de les dones traficades estan constituïdes per amigats (53%) o companyes que es troben en prostitució (40%). La família és anomenada per 3 de cada 10 víctimes, fonamentalment aquella amb què no conviu (20%), i en una proporció menys representativa aquella amb què conviu, el 10%. S'ha de tenir en compte que majoritàriament en ser víctimes de tràfic i estrangeres, viuen

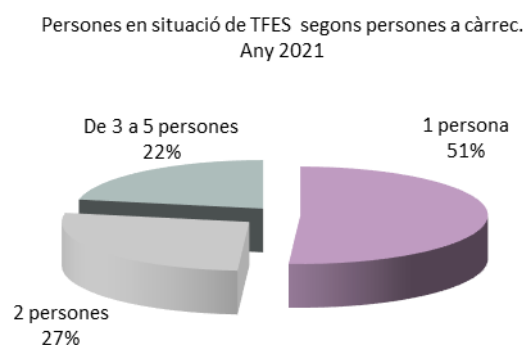
separades del seu nucli familiar. Així mateix, les víctimes consideren als i a les companyes de pis com a membres de la seva xarxa en un 21% dels casos.

5.4. Responsabilitats familiars

Respecte de les responsabilitats familiars, la meitat de les dones traficades té alguna persona al seu càrrec; és a dir, algú que en depèn vitalment i econòmicament, tot i que no hi hagi convivència.

En relació amb el nombre de persones que tenen al seu càrrec, veim que el més comú, amb el 51% d'incidència, és tenir-hi una persona. El 27% de les víctimes té 2 persones sota la seva responsabilitat, i el 22% de 3 a 5 persones.

No s'observen diferències significatives en relació amb el conjunt de les persones en prostitució pel que fa a la incidència de responsabilitats familiars i el nombre de persones a càrrec.

CONCLUSIONS

El tràfic amb fins d'exploració sexual (TFES) és un greu delictes, un atemptat contra la integritat i la llibertat humanes que afecta profundament les vides de les persones traficades. La situació de desprotecció, vulnerabilitat i por que pateixen, fa que les víctimes difícilment ho verbalitzin o ho denunciïn. Per això, sols una atenció personalitzada, propera i recurrent a les persones en contextos de prostitució pot facilitar la detecció i identificació del TFES.

En el 2021, es va poder constatar que a Palma les situacions de TFES afecten almenys al 22% de les persones prostituïdes. Considerant que el número de persones en prostitució ateses a Palma ha estat de 1.396, en xifres absolutes estarien parlant de que a Ciutat 307 dones serien víctimes de tràfic amb fins d'exploració sexual.

D'aquestes víctimes comptabilitzades, el 65% són considerades com a tals perquè s'han constatat tot un seguit d'indicis. Indicis objectivables i estandarditzats, i fonamentats en els criteris de detecció del Poder Judicial espanyol. En el 23% dels casos s'ha aconseguit detectar la situació de TFES amb la confirmació i el reconeixement de la mateixa víctima, i s'ha identificat mitjançant denúncia el 12% restant. La complexitat, la falta de garanties en cas de denúncia i com s'ha apuntat, el temor pel control i les amenaces de les xarxes de tràfic sobre les víctimes i les seves famílies, expliquen aquests baixos percentatges.

L'anàlisi comparativa i evolutiva mostra una dinàmica sostinguda, l'augment en la proporció de casos de TFES que es comptabilitzen; la seva xifra s'ha incrementat gradualment i ha crescut un 22% en un any. Així mateix, també s'hi evidencia una millora en el nivell d'identificació dels casos; el 2021 es redueixen els constatats només per indicis i augmenta la proporció de víctimes detectades i que interposen denúncia, que representen conjuntament una de cada tres víctimes registrades.

Del perfil sociodemogràfic de les víctimes de TFES podem destacar alguns elements. Un dels més evidents és que el tràfic és una problemàtica feminitzada; de fet el 99% de les víctimes comptabilitzades a Palma són dones cis i un 1% dones trans. Els informes i els estudis d'altres territoris posen de manifest aquesta lectura, ja que els principals "consumidors" són homes, i els "objectes de consum" majoritàriament són dones.

La informació recollida des que s'elabora aquest informe mostra que les víctimes de TFES tenen un perfil d'edat més jove que el que, en general, presenten les persones en prostitució. El 2021, la mitjana d'edat de les dones explotades sexualment és de 34,6 anys, mentre que en el conjunt de les persones prostituïdes és de 37,9; és a dir, les víctimes en són 3 anys més joves.

El 99% de les dones traficades té nacionalitat estrangera i existeix certa tendència que es manté d'ençà que es disposa de registres i és que provenen fonamentalment de 4 països: Nigèria, Colòmbia, Brasil i Xina.

Una part important, 6 de cada 10 dones traficades, es troba a més en situació irregular, és a dir, no té permís de residència en el nostre país, fet que les fa més fàcilment vulnerades. Aquestes proporcions són força superiors a les del conjunt de persones prostituïdes, que presenten percentatges d'irregularitat administrativa entorn del 45%.

Així mateix, una de cada quatre víctimes de TFES no té targeta sanitària, cosa que dificulta i incideix en la possibilitat de rebre una atenció de salut primària i integral.

En general presenten un nivell educatiu més baix que el conjunt de persones en prostitució, tot i que gairebé la meitat de les dones traficades té almenys estudis secundaris. Per ser fonamentalment estrangeres, la majoria no té homologats els seus estudis, cosa que repercuteix significativament en les possibilitats i les sortides laborals.

En relació amb els entorns on són explotades, s'evidencia una preponderància dels contextos tancats i deslocalitzats. Més de la meitat de les víctimes està explotada en pisos o cases; el 36%, al carrer, i un 9% en un club. La menor detecció de persones que es troben en un entorn de club està relacionada amb la major pressió que hi ha en aquests establiments per les inspeccions policials que es realitzen, però també i principalment, amb la tendència a una major invisibilització, dispersió i ubiqüitat de la prostitució.

Aquesta tendència es veu facilitada i afavorida, com assenyala l'expert en prostitució i professor de la UIB Lluís Ballester, per les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). Cada vegada més l'oferta està en la web i les noves modalitats de captació «es lleven de damunt el control visual i de les forces de seguretat i permeten una major rendibilitat”.

Tot i que es tracten d'espais molt heterogenis, els pisos i les cases presenten uns trets comuns; fan servir les TIC, estan més ocults, són més difícils de detectar i possibiliten una major mobilitat de la seva ubicació. Així, és també en aquests tipus d'entorn on es donen situacions de major vulnerabilitat. Les dades disponibles revelen que les persones traficades i les prostituïdes que es troben a pisos o cases, presenten percentatges d'irregularitat administrativa superiors i disposen de targeta sanitària en una menor proporció.

Per altra banda, les dones traficades generalment viuen en una habitació llogada o en un habitatge llogat compartint espai residencial amb altres persones. I gairebé una de cada quatre viu en el mateix lloc en el qual és explotada, la qual cosa fa palesa la falta de privacitat i la major vulnerabilitat del col·lectiu.

Cal destacar que, tot i que la majoria de víctimes de tràfic disposa de qualche xarxa de suport personal, majoritàriament, els vincles els estableixen amb amistats o companys/nyes prostituïdes. I aquestes persones de la seva xarxa, principalment, es mouen en els entorns del sistema prostitucional.

Finalment, hem d'assenyalar que la meitat de les dones explotades té responsabilitats familiars, almenys una persona a càrrec, i pràcticament una tercera part hi té dues persones. Aquestes circumstàncies de dependència familiar condicionen i subjuguen moltes vegades els processos d'identificació i denúncia, per la por i per les amenaces dirigides als seus familiars.